

et cum omnibus sanctis gaudebitur.
 Item deū videre est ita delectabile. q̄
 bñs Augustin⁹ dicit q̄ potius veller eē
 in inferno z deū videre: q̄ in celo z ei⁹ vi
 sione carere. Unde angeli iam quasi p
 septem milia annorum deum viderunt.
 et si ad itā oculi deberēt priuari visione
 dei: nimis graue esset eis. Quāuis em̄
 angeli hęc mira operent z nobis frequē
 ter seruāt. tamen semp deū cōtemplam̄
 tur. Vñ Barth. xviij. Angeli coz sem
 p vident faciem patris mei q̄ in celis est
 Item de hac visione z de dulcedine ei⁹
 dicit ps. Quomā mille anni añ oculos
 tuos tanq̄ dies hesternā que preterijt.
 Ubi dicit glo. q̄ nūq̄ aliqua dies tam
 gaudiose consumpta est in p̄senti q̄n mil
 le anni breuiorē estimentur in celo. Itē
 in hac visione implebitur desiderū ho
 minis. Unde ps. Satiabor cum appa
 ruerit gloria tua. Quia in celo qlibet sa
 tiabitur: siue sit magni meriti siue parui
 sic q̄ qlibet contentat̄ intantū q̄ nō po
 test plus desiderare. Exemplum de va
 se magno quod potest cōtinere viginti vz
 nas vini: cū habet eisdem plenum est z
 non potest plus recipere. Similiter de
 vase paruo quod p̄t cōtinere vnam so
 lam mēsuram: cū habet illam tunc ple
 num est z contentat̄ ita bene in vna mē
 sura sicut magnum vas in viginti vnīs
 Sic est de sanctis magnis. sicut de san
 cto Petro vel Paulo vel Dominico vel
 sancto Francisco. qui habent magna va
 sa. id est magna merita. Et de nob̄ qui
 sumus quasi parua vasa cum puīs me
 ritis. Vñ Aug⁹. libro. xxij. de ciuitate
 dei. Ip̄e deus erit finis desiderioruz no
 strorum. qui sine fine videbit̄: sine fasti
 dio amabit̄: sine fatigatōe laudabitur.
 Idem eodem libro Quod deus p̄para
 uit diligentibz se fide nō capit. sp̄e nō at
 tingitur. charitate non comprehenditur.
 desideria z vota trāsgreditur. acquiri po
 test. estimari nō potest. Exemplum de
 gaudijs celi. Legitur q̄ in ecclesia beati

Petri colonie cū esset quedam obsessa:
 cōtingit ad illam aliā obsessam supuenti
 re. Hōz vna p̄tra aliā cepit insurgere.
 et clamoribz z cōtumelijs se afficere. de
 moni demoni dicebat Miser quid p̄sen
 tiendo lucifero sic de celo ruimus. Alter
 respōdit. quare fecisti. Cūq̄ illa adhuc
 quasi penitudinis verba p̄ferrent: alter
 subiūxit. Tace. ista p̄ma nimis est sera.
 Et idem demon interrogatus a circum
 stantibz. qd̄ facere veller vt sic ad celū re
 dire posset. Respōdit ei. Si esset colūna
 ferrea z rasijs z clauis acutissimis ar
 mata a terra vsq̄ ad celū erecta vsq̄ ad
 diem iudicij: si carnem haberē in qua sic
 pati possem: me p̄ illam trahere vellem
 nūc ascēdendo: nūc descendendo dum
 modo puenire possem ad gloriā dei. de
 qua p̄pter supbiam meam cecidi.

De Incuria.

Incuria detestanda est. quia
 est peccatum nociuū valde rā
 in corpe q̄ in aīa. Unde apo
 stolus. i. ad Thozin. vi. Qui
 fornicatur in corpus suū peccat. qz luxu
 ria primo maculat ip̄m corpus. Om̄ia
 em̄ peccata maculant animam. sed illō
 corpus z animā. Unde etiam Innocē
 tius de vilitate cōditōis humane. Lu
 xuria nō solum maculat animam. sed fe
 dat p̄sonam. Vñ luxuriosus iam habz
 quodāmodo gehennā in seip̄o. scz fetō
 rem luxurie. z ignē concupiscētie. Ideo
 luxuriosus comparatur porco. qz plus
 delectatur in luto luxurie q̄ in floribz ca
 stitatis. O q̄ libēter deberemus corp⁹
 nostrū in puritate seruare. quia quanto
 purius nunc seruatur: tanto gloriosius
 in futura resurrectōe erit. Et quāto im
 purius: tanto plus tūc fetebit̄ si sic dece
 dit. Est enim luxuria peccatum fetens.
 non solum coram hominibus. sed etiaz
 coram angelis. Quia angeli sunt puri
 qui nos custodiūt. igitur nō modicum

De peccato

displicet eis. si aliquis in aspectu ipsorum
audet tam nephandum opus luxurie per-
petrare. Unde Bern. In quouis di-
uersorio: in quouis angulo reuerentiam
exhibe angelo tuo. nec audeas illo presen-
te quod me vidente non auderes. Item luxu-
ria minuit homini vitam et debilitat cor-
pus. Unde Aresto. de regimine principum
Coitus est destructio corporis et abbreviatio
vite. Unde etiam Grego. in moralibus.
Per luxuriam natura corrumpitur. senectus
inducitur. vita minuitur. morti appropin-
quatur. Unde etiam philosophus dicit. quod in silua mor-
tates diutius viuunt propter paucitatem co-
itus. Item nocet homini. hoc propter quod ex eo
quia homo vix postponit hoc vitium cum
in eo assuetus fuerit. Unde Prover. xxij.
Fovea profunda os mulieris. qui autem in
foveam cadit profundam non de facili ex-
it: sic nec de facili euadit de manibus dia-
boli quem illo peccato illaqueat. Unde
Grego. in moralibus. Ex quo luxuria semel
mentem alicuius occupauerit vitam eius bo-
na desideria cogitare permittit. Sed heu-
fere omnes homines trahit diabolus ad in-
fernum per luxuriam. scilicet nobiles et ignobiles.
iuvenes et senes. Unde Abacuc. i.
Totum traxit in sagena sua. Unde Hiero-
nymus. Qui immunditiam luxurie pre-
fere continentie subicit: sanctior dauid ex-
istit et fortior samphone. Item luxuria val-
de placet diabolo. quia poterit se iustifi-
care coram deo propter peccatum fornicatorum
cum in eo non inueniet hoc peccatum quod
ipsi habet. Quidam demones memores
nobilitatis nature sue dedignant homi-
nem temptare de luxuria. ut patet de lu-
cifero qui christum temptauit in superbia et
auaricia. sed non in luxuria. Unde Hiero.
Nihil vitiosius est quam a carne vincere. et nihil
gloriosius quam carne vincere. et propter hoc
placet multum diabolo. quia in hoc peccato
binas animas lucratur. et valde pro vitio pre-
cio habet tam preciosas animas a christo
tam chare emptas. scilicet pro vna sola de-
lectatione. Unde facta mulier pro illo pro-

cio dat animam suam diabolo. et corpus
leccatorum: pro quo non daret forulares su-
os. Item hoc vitium multum displicet deo
quia luxuriosus preponit delectationem tur-
pium et vitium membrorum suorum deo et bea-
te marie et societati omnium sanctorum et an-
gelorum. et gaudijs que christus meruit cum
passione sua omnibus electis suis. Ergo
non immerito hoc vitium displicet deo
et omnibus sanctis.

Luxuria committitur sine actu
Secundo videndum est quot mo-
dis luxuria committatur sine actu. et
quando sit peccatum mortale. et
quando non. Pro quo sciendum quod luxu-
ria sine actu committitur decem modis.
Primo quando quis habet turpem co-
gitationem sine delectatione. et contra vo-
luntatem incidit sibi. et hoc nullum est
peccatum. Unde Grego. super Ezech.
Quotumcumque sit cogitatio immunda me-
tem non polluit si ratio non consentit. Er-
go boni homines caste viuentes non de-
bent multum turbari ex eo quod eis male
pessime cogitationes incidunt. quia dia-
bolus plus temptat bonos homines quam
malos qui voluntatem diaboli in omni-
bus exequuntur. Unde Gregorius. Ta-
to hostis callidus deceptoris molimina
ardentius exquirat: quanto celestis pa-
trie feruentius inhiare nos cognoscit. Unde
etiam Bernardus. Non enim contri-
stari debemus si in temptacionibus inci-
derimus. sed si in temptacionibus superari fu-
erimus. Ergo si quis temptaretur de
pessimis et inauditis cogitationibus vi-
liliter resistere debet. tunc erit ei merito-
rium. Unde Bernardus. Quoties re-
stiteris totiens coronaberis. Idem in
libro meditationum. Demonum est ma-
las suggestiones ingerere: nostrum est
illis non consentire. Nam quotiens rep-
tationi resistimus: totiens diabolum su-
peramus. angelos letificamus. deum
honoramus. Secundo quando alii
cui incidit mala cogitatio cum delectatione

vitiosius est quam a carne vincere. et nihil
gloriosius quam carne vincere. et propter hoc
placet multum diabolo. quia in hoc peccato
binas animas lucratur. et valde pro vitio pre-
cio habet tam preciosas animas a christo
tam chare emptas. scilicet pro vna sola de-
lectatione. Unde facta mulier pro illo pro-
cio dat animam suam diabolo. et corpus
leccatorum: pro quo non daret forulares su-
os. Item hoc vitium multum displicet deo
quia luxuriosus preponit delectationem tur-
pium et vitium membrorum suorum deo et bea-
te marie et societati omnium sanctorum et an-
gelorum. et gaudijs que christus meruit cum
passione sua omnibus electis suis. Ergo
non immerito hoc vitium displicet deo
et omnibus sanctis.

ramen sine consensu plene rationis: tunc est peccatum veniale. Unde sciendum quod in primo peccato primorum parentum concubebant tres personae: scilicet diabolus in specie spiritus pentis qui suggestit mulieri. et mulier que dedit viro. et vir qui comedit de pomis vetitis: tunc peccatum summatum fuit in adam quantum ad genus humanum. Sic secundum Augustinum. Suggestio spiritus pentis in nobis est primus motus ex fomite pueriens. Comestio vero mulieris est delectatio secundum comestio viri est consensus. His enim tribus scilicet suggestione delectatione et consensu homo in peccatum ex temptatio educitur. Quia temptatio per suggestionem est in cogitatione consistit inchoat. Et si tunc ei non consentit: sed ei immediate resistit: tunc nullum est peccatum. Sed si per delectationem cogitationis temptatio progreditur: sic est veniale. Quando enim cogitationi immunde delectationis aduenit: si per consensum temptatio et peccatum summatur: mortale est. Ergo summe cauere debemus: ne delectationem in cogitationibus malis. quod cum delectatio aduenit: tunc est veniale peccatum. Et hoc intelligitur quoniam consensus rationis non est ibi. ¶ Tercio committitur quando quis dat consensum in morosam delectationem. Sicut qui delectantur cum plena ratione in malis cogitationibus: et in eisdem se involuunt. tunc talis morosa delectatio est peccatum mortale. Sicut heu multi faciunt. tam mulieres quam viri. et etiam virgines que licet nolunt ad actum perducere. tamen volunt in prauis delectationibus et cogitationibus delectari. quod tamen nimis est periculosum. quod facillime ex hoc peccatum mortale incurrit. Hoc probat Jacobus in epistola sua. ubi dicit. Concupiscentia. id est interior animi delectatio cum conceptu subaudiendo consensum rationis. parit peccatum secundum mortale. ¶ Quarto committitur quando quis ex mala cogitatione et delectatione dat consensum et voluntatem ad ipsum opus. et hoc semper est peccatum mortale. Unde Augustinus. super genesim. Si ratio consentiat ei et libido commouit faciendum

esse et non discrepat: tam ei peccatum imputatur. etiam si non consequatur factum: quoniam rea tenetur in consensu scilicet. Et hoc etiam intelligitur de quolibet peccato mortali. quod quicumque regnum eternum intrare debet oportet quod sic stet in proposito suo quod si eternaliter uiueret nunquam mortaliter peccare vellet. Ergo oportet de necessitate salutis quod quilibet siue sit masculus siue femina sic stet in suo proposito. quod nunquam velit facere actum nisi in matrimonio. ¶ Quinto committitur visus ut cum quis ex visu concupiscit aliquam personam et ea intentione eam inspicit ut eam concupiscere velit. Math. et. v. Qui viderit mulierem ad concupiscendam eam: iam mechatur est eam in corde suo. scilicet ut concupiscentia transseat in affectum cordis et in consensum rationis: ut etiam si facultas assit facere disponit: iam mechatus est eam in corde suo. Verbera gratia: si quis vna die centum domos intraret et in quolibet domo talem concupiscentiam iam dictam per visum acquireret: tot peccata mortalia committeret. ergo summe necessaria est custodia oculorum. Primo. quod oculi sunt valde veloces ad nocendum anime Ideo per donibus preparant. Thren. iij. Oculi mei deperdatus est animam meam. Unde etiam Gen. iij. Vidit mulier lignum pulchrum ad vescendum. Unde Gregorius dicit. Non enim euas lignum trigisset: nisi incaute prius respexisset. Item secundo custodiendi sunt quasi due porte in castro corporis nostri. Qui enim habet portas alicuius castri habet castrum. Sic etiam si diabolus habet oculos nostros: tunc habet castrum corporis nostri. et communitur tunc intrat mors in animam per fenestras nostras. Et consequenter sequitur quod deus nihil habet in homine si oculos non habet. recte sicut dominus castri qui non habet ingressum ibi. Unde dicit Christus in euangelio. Si oculus tuus nequam fuerit: totum corpus tuum tenebrosum erit. Item tertio custodiendi sunt oculi et visus ex parte mulieris. quod a planta pedis usque ad verticem non est locus in muliere ornata in quo non sit positus laqueus diaboli ad captien-

E De peccato

duz animas. **Ecclesiā. ix.** Ne respicias mulierem comptam. ne forte incidas in laqueos eius. quia diabolus vitur mulieribus pompose ornatis tanq̄ retib. veltanq̄ gladijs ad capiendum z occidendum. **Unde Hieronim⁹.** Gladi⁹ igneus est species mulieris. immo ē gladius biceps mulier pompose z curiose ornata. hoc patet ex eo q̄ occidit animā ppriāz p̄ superbiam. z aīam p̄ximī p̄ luxuriāz malā zcupiscētiā. **¶ Querit̄** q̄d faciendū sit hoī q̄ videt aliquā personam ornata z pulchra: vt sibi nō noceat ī aīa sua. **Respō. deo q̄ duo cogitāda sūt.** **Primo q̄ nunq̄ rātā curā z diligentiaz habuisti ad ornandū aīaz tuā et nali vīcturā. z ad cōplacēdū deo: sicut illa psona habuit ad ornandū corpus suū putridūz mortale ad cōplacēdū mundo. z sic dolere debes de accidia z negligētia tua z perditione anime illius. quā sic p̄pō se vidēs incedere.** **Secūdo cogitandum est: q̄ pulchre sint facies electorū in celo. z quō ornabūtur cū stola glie.** **Si hō iste mortalis q̄ hodie est. z forte cras morit̄zā pulcher est ad videndū: q̄d tūc erit de īmortalib⁹ post iudiciū eternaliter viuētib⁹.** **Et sic homo p̄ hoc sibi debz acq̄rere affectū pueniēdi ad celestē gloriā.** **Sciendū etiam q̄ si homo videt mulierem vel virgine tanq̄ rem vel imaginem pulchram non mala cogitando vel affectando non est peccatū q̄uis sit incautū.** **Unde Greg⁹.** Non licet videre q̄ nō licet concupisci. **Unde etiā Aug⁹ i reglā.** Neq̄ feminas videre phibemini: s̄ appetere vel ab ip̄is appeti velle criminōsū est. **¶ Sexto cōmittit̄ locutōe v̄l r̄i sūt cū q̄s loquit̄ vel aridet aliquā personam ea intentione vt eam alliciat: z sic peccat mortaliter.** **Verbi gratia Si q̄s loquit̄ verbū iocosū in loco est tantū veniale.** **Sed si quis loquit̄ v̄bū iocosum ea intentione: vt illā psonā ad actū illicitū alliciat: tūc tale verbū iocosūz q̄d alio modo est veniale: erit sibi mortale p̄pter**

puersam intentōem. **Silt̄ intelligendū est de risu. vt cū q̄s aridet aliquā mulierem ea intentōe vt illā psonam ad malā zcupiscētiā z ad actū illicitū alliciat: tūc talis peccat mortalr̄ p̄pter puersam intentōem.** **¶ In Luce. vi.** Ve vobis q̄ nunc ridetis. **Sed si al̄s arideret aliquā psonam p̄pter noticiā vel ex quadā leuitate vel cōsuetudine. vel ex ammiratōe vel ex loco. tūc vix peccaret venialiter.** **Sciendū q̄ aliqui antiq̄ z etiā quādo q̄s mulieres z virgines sepius loquūtur verba scurrilia z luxuriosa. q̄d est valde reprehensibile. q̄z p̄ hoc ostēdūt q̄ habēt corda impudica.** **Quia s̄m dictū christi vt habet̄ **Mat̄. xij.** Ex abūdiātia cordis os loq̄tur.** **Sup eadē p̄ba d̄r̄ **Luc⁹** sup **Mat̄.** Quale cor habet vnū q̄s talia verba loq̄tur z opa facit.** **¶ In etiā **Aresto. iij.** **Eth.** Qualiscūq̄ vnū q̄s est taliter d̄r̄: z talia facit opa. z taliter v̄it.** **¶ In etiā **Isido.** Qualis s̄mo ostēditur: talis z animus p̄probat̄.** **In signum huius sp̄iales persone z hōes de uoti sepius nomināt deū z d̄m nostrū iesum christū z beatā virgine mariam. et loquūtur de licitis. z salutaria pferūt verba. quia habēt pudica z casta corda.** **Sed oppositū faciūt mali z pueri z impudici hōies pferētes verba scurrilia z luxuriosa.** **¶ In **Isido.** de summo hōno **Vali** sermones in ore christiani esse nō debent. **Nā sicut malos mores bona colloq̄a corrigūt. ita praua colloq̄a bonos mores corūpūt.** **Septimo z mit̄ p̄ tactum impudicū z p̄ amplexus et oscula z h̄mōi.** **Qui modus vocatur p̄ apl̄m turpitudō. z ille modus etiam est peccatū mortale.** **Et s̄m m̄ḡm in cōpendio theologice veritatis est tāro grauius peccatū quāto magis p̄ talia libidō acendit̄ p̄pter nūmiā appropiatōez ad mulierē vel ad virgine. Tūc sciendū s̄m eundē magistrū. **Tāgere mulierē p̄pter intentōem nō est p̄ctm̄.** **Silt̄ tāgere cū intentōe: sed ex nēccitate. Sed tāgere******

et de hinc et de illi
est peccatum mortale
viri et virgines
impudice loquuntur
do. in quibus quāto
¶ Querit̄
cōp̄s r̄tūc loq̄
na. **¶ In **Luc⁹** vi. vt
scunt. nec v̄t p̄
vt cōplacēt. vt
lier z virgines que
nant vt caput dō
eres h̄at. quōdō
res. s̄ enim in ecc
rant. q̄s d̄m nō
nec familiarit̄ colōq̄
tō. nec vultus cor
faciūt que cū d̄m
de op̄is r̄tūc p̄
talia loq̄nt̄ z cō
p̄m̄is. z talis d̄m
actū faciūt. et d̄m
volunt h̄nt oculos n̄
us vultū r̄tūc r̄
bo illis aīo quāto
¶ In **Luc⁹ vi. d̄m
aut foderit z cū nō op
in eā bos vel al̄m
p̄m̄ eius. **¶ In **Luc⁹** vi
vt quādo mulier emat̄
m̄s occidit in eā q̄m hō
d̄m̄t. tūc mulier illa
aīo v̄s illis. **¶ In **Luc⁹** vi
mōib⁹ q̄s dignus d̄m̄
v̄tans in p̄steros reliq̄
eres z virgines nō debent
nare. **¶ In **Luc⁹** vi. in libe
nes. **¶ In **Luc⁹** vi. in libe
habitu nec oculis creari
tari de p̄p̄o. p̄cedat. z
v̄tate anōes. vt r̄p̄a nō
p̄d̄s cū r̄p̄at. **¶ In
m̄m̄ q̄m aīo h̄ter vell
eret h̄n p̄st̄m. q̄ h̄n o
loci. r̄p̄s z p̄one. z h̄n p̄
q̄ n̄m̄ cū m̄ d̄m̄ z cū d̄m̄**************

ex libidine vel osculari ad se non pertinentem est peccatum mortale. **N**on hoc illi non advertit qui videtur frequenter mulieres et virginem impudice tangunt. scilicet amplexando, osculando, in quo deum graviter offendunt. **B**

Octavo mittitur sine actu per ornamentum corporis vel alia signa ad luxuriam incitantia. **V**erbi gratia, ut sunt isti qui non concupiscunt, nec actum peccati volunt, sed faciunt ut concupiscant, ut multe mulieres similiter et virginem que ad hoc se lauant et ornant vel caput discooperunt ut amabiles fieri, quando non solum in plateis et choris, sed etiam in ecclesia corda viros vulnerant, dum eis nunc colore albo: nunc rubeo, nec familiari colloquio, nunc manuum iniectione, nunc vultus compositione. **S**icut ille faciunt que cum alio fricant facies suas et depingunt se sicut pictor imaginem, et per talia laqueum et occasionem ruine prestant proximis, et tales qui sic non concupiscunt nec actum facere intendunt, sed concupisci ab alijs volunt sunt occasores animarum, de quibus deus districtam rationem requirit ab eis de omnibus illis animabus quas sic ad peccatum traxerunt.

Exodi. xxi. di. Qui aperuerit cisternam aut foderit et ea non operuerit: et incidit in ea bos vel asinum: dominus cisterne reddet partem eius. **U**bi dicitur glossa. **C**isterna aperit quando mulier ornatur. **T**unc bos vel asinus incidit in ea quando homo per ornamentum illud illaqueatur, tunc mulier illa reddet rationem de animabus illis. **U**n **B**regius in moralibus. **T**ot mortibus quis dignus est: quot exempla pravitate in posteros reliquit. **E**rgo mulieres et virginem non debent se per ornata ornare. **U**n **A**ugustinus in libro ad sacras virginem. **D**icitur virgo nec ornata capit: nec habitu nec oculis erectis. **S**ed cum vultu ad terram deposito procedat, ne in se viles inducat amores, ut ipsa non peccet: nec alijs peccatis causa existat. **N**onono committitur quando aliquis libenter vult illi actum perficere ubi possent, quia habent oportunitatem loci, temporis et persone, et solum propterea dimittunt quia timerent mundum et scandalum hominum et confusio-

ne propriam. **S**ed si sciret se posse latere in hoc actu: nec deum nec sanctos nec salutem anime curarent quando hoc opus peccaret. **E**t tales qui sic dimittunt non propter deum, sed propter homines graviter deum offendunt, quia voluntas eorum delibata est ad actum illum. **U**n **L**eopapa. **S**unt nonnulli qui dum corde percipiunt peccatum faciendum delibenter, illud tamen cum timore dimittunt, aut quia pro difficultate implere nequeunt, hi profecto in domino moriuntur. **E**t hoc idem intelligendum est de quolibet peccato mortali, quod quis non propter deum dimittit: sed solum propter timorem hominum. **V**erbi gratia, sicut quis non chorifans vel vestes poposas non portans propterea quod pater vel mater vel aliquis propinquus eius noviter defunctus est. **S**ed si hoc non esset propter deum non dimitteret: sed omnino faceret. **S**icut qui concupisceret rem proximi sui et hanc libenter sibi subtraheret si suspendium non timeret: tales spiritus stant in peccato mortali. **S**i autem quis ad actum procedit: tunc spiritus est peccatum mortale, ut patet in sexto precepto. **U**n **O**bedimus mittitur per dona et munuscula, ut cum quis dat alicui aliquid donum vel elemosinam ea intentione ut eam ad malam concupiscentiam et ad malum actum alliciat, talis sic datus siue sit pro novo anno siue alio tempore peccat mortaliter propter malam intentionem: immo mechanicus qui preparat vel vendit tale elemosinum illi quem certitudinaliter scit se velle abuti: reus erit illius peccati, et peccat graviter. **I**nsuper nunc qui est mediator illarum personarum scietur, et portat tali persone tale donum scietur ad tale malum finem consequendum: reus erit illius peccati, et graviter peccat.

De filiabus luxurie. **E**quit de filiabus luxurie. **Q**uarta prima est cecitas mentis, id est blintheitas des gemuetes, de qua sub hebetudine mentis dictum est. **Q**uando autem est mortale vel veniale. **R**espondet **H**ermanus deschilditz, quod est in genere suum non sit peccatum mortale: cum mens

De peccato

fit quasi tabula rasa et ceca nascatur. tamen cum ad finem luxurie ordinatur: quia voluntarie supponitur usus rationis: mortale est. **U**nus psalmus. Supercecidit ignis. scilicet cupiditatis et non viderunt solem. **I**dem. Noluit intelligere cum bene ageret. Si tamen talis cecitas non ordinatur ad finem reusilicite. vel si incidere ex quibusdam naturali dispositione non culpabiliter: non credo esse peccatum mortale. **S**ecunda filia est precipitatio. id est. vmbetrachtlichkeit. das ist so eyner verwegelich louffer zu den sunden. **Q**ui luxuriosi quicquid agunt hoc faciunt precipitater et indeliberate. **C**ontra quod puer bios. iij. dicit. Oculi tui videant recta et palpebre tue precedant gressus tuos. **Q**uando est veniale vel mortale. **R**esponder Hermannus de schulditz. quod infantum est peccatum inquantum voluntarie actum consilii premititur. quod si in his que precipitate salutis consideranda occurrunt voluntarie precipitat ut periculo sua salutem non preponat mortaliter videtur peccare signant quando ordinatur in finem luxurie: vel in quemcumque alium finem precipitatur. sed si contingit ex dispositione aliqua naturali. sicut aliqui naturaliter sunt precipites. sic non est mortale. **T**ertia filia est inconsideratio vnaachtsamkeit. die ynkluschen haben kayn achtsamkeit vff alles das da zuden oder zu layssen ist. **U**nus inconsideratio est quando aliquis recte iudicando deficiat. ex hoc quod premitur vel negligit attendere ea ex quibus rectum iudicium procedat. **U**nus manifestum est quod inconsideratio est peccatum. **N**ota quando est mortale vel veniale. dicit Hermannus de schulditz. sicut dicitur cum est an de precipitatio et cecitate. Si affectata est ex intentione vel ad finem luxurie ordinatur est peccatum mortale. **I**ntra illud Danielis. xij. Auertentur sensum suum ut non recordarentur iudiciorum iustorum. **V**eniale tamen peccatum potest esse quando non ordinatur ad finem malum. vel quando sine peccato quando euenit ex natura

li defectu. vel ex indispotione corporis inculpabili. **Q**uarta filia est inconstancia id est. vnstetigkeit. das man feller ymermer von eynen in das ander. **E**t sic deo placet stabilitas in bono: sic instabilitas multum displicet deo. **Q**uinta filia est amor sui. **P**ro quo nota quod amor inordinatus ad seipsum homines excecatur. **U**nus Gregorius. Vehementer claudit oculos amor paruatus. ex quo fit ut quod male agimus graue non estimamus. **Q**uomodo autem est peccatum mortale amor paruatus? **R**espondet Hermannus de schulditz. quod amor sui secundum genus suum non habet rationem peccati mortalis. **S**i tamen amor sui crescat ad contemptum dei: tunc indubitate est peccatum mortale. **I**dem dicitur est si amor inordinatus superbius vergat in iniuriam proximi: quod tunc est peccatum mortale iuxta mensuram iniurie. nisi iniuria esset minima. **S**exta filia est odium dei. **L**uxuriam enim deus subtrahit istis voluptatibus et impedimentum prestat per infirmitatem vel aliter tunc odium dei. **Q**ueritur. vtrum deum odio possit aliquis habere. **R**espondeo secundum beatum Thomam. **D**upliciter ab homine comprehenditur et desiderari potest. **U**no modo secundum seipsum. scilicet per essentiam. deus autem per essentiam suam est ipsa bonitas: quam nullus potest odio habere. quia de ratione boni est ut ametur. **E**t ideo impossibile est quod aliquis videns deum per essentiam suam eum odio habeat. **A**lio modo secundum effectum eius: tunc sunt quidam effectus dei qui repugnant inordinate voluntati. **S**icut inflicio pene et etiam prohibitio peccatorum per legem diuinam que prohibet ea que repugnant voluntati deprauate per peccatum. **Q**uoniam ad considerationem effectuum talium ab aliquibus deus odio haberi potest. **S**ic illi in inferno odium deum. et etiam peccatores in mundo. **U**nus Apoc. Blasphemauerunt deum celi pro dolo. **S**ed alios effectus habet etiam sic quod est dator omnium bonorum vite et intelligentie. et sic considerando non odit. **N**ota quod quicumque odit

penes obsequium
manu educta
tenti tenet
ulticia
nalia
prompen
habere
ma p
fficiam
ma filia
dum
losum
i. Jobis
est charitas
dlectio
tum
S
vt
de
de
h
et
p
sim
est
bus
sup
et
nes
si
pon
dun
m
lun
filia
v
re
bilo
p
oys
Luxuria
Et
D
te
ad

penas: odit deum panarū actorē. **N**az multi odiunt penas: qui tamen eas patienter ferre deberent ex reuerentia diuine iusticie. **Aug^o**. x. cōfess. dicit q̄ mala penalia q̄ de tolerare iubet non amare: ē prumperem odiū dei punientis. H̄ est habere odio dei iusticiam q̄ est gūssi/ mū pccm. **Greg^o** **A**equius est odisse iusticiam: q̄ non fecisse. **¶** **S**eptima filia est amor mundi. **P**ro quo sciendum q̄ amare mundū est multū periculosum. **P**rimo q̄ charitatē de extinguit. **1. Johis. ij.** Si quis diligit mōm. non est charitas patris in illo. **S**cdo q̄ sic dilectio dei est fons oīm bonorum z fructum. ita dilectio mundi oīm vicioz. **¶** **Greg^o**. **D**isce hō non diligere mundū vt diligas deū: auerte vt p̄uertar̄. funde vt implearis. **T**ertio q̄ inimic^o dei p̄stituitur. **¶** **Unde Jacobi. 4.** Amicitia huius mundi inimica est deo. **Q**uarto q̄ seruū diaboli se facit. **Apl's ad Gal. p.** Si mundo placerem: huius xpi non essem. **¶** **Unde H̄ath. 6.** Nemo p̄r duobus dñis seruire. **¶** **Unde etiā Ch̄ysost.** sup **H̄ath.** **Q**uā miserū est mūd^o. z miserū qui eū sequunt: semp̄ em̄ homines mundi opa excluderūt a vita. **N**ota si amor mundi intm̄ excreseat in hōie q̄ p̄ponat̄ amori dei vel vite et̄ne. vel si redundat in iniuriā: q̄ tollit charitatē p̄xi mi est pccm mortale. **S**i tñ̄ citra hos limites sistat: p̄r esse veniale. **¶** **O**ctaua filia est stulticia. **H**oc est: si quis exprimere valet se illud gaudiū sempiternum. z hereditatem celestē p̄temnere. z p̄ nihilo reputare. z plus delectari in zeno luxurie: q̄ in deo: et oībus bonis: z gaudijs spiritualibus z celestib^{us}.

Luxuria palliat se tripliat

Luxuria palliat se sub t̄plici spē virtutū. **P**rimo occultat se sub specie affabilitatis z beniuolentie. z hoc apparet in illis q̄ alijs se nimis affabiles exhibēt. **S**unt em̄ quidā qui ad hoc student: vt oībus se affabiles et

gratiosos exhibeāt z oībus placere desiderant. z sic frequent occultat se vō lupratis. **E**t illa cogitatio est multū periculosa. q̄ sub ipa puritas p̄tutis z sinceritas diuini amoris frequent inficit p̄ occultatū amorē carnis. **R**emediū cōtra hanc voluptatē est q̄ hō diligēt cōsideret mentem suā z discutiat. vtrū sub spē affabilitatis z amicitie quā exercet aliqua z cupiscentiā vel inclinatio p̄uati amoris latent se abscondat. **E**t si quā talium deprehendit: securi^o tunc erit q̄ se potius exhibeat singularē z maturū q̄ q̄ per suā affabilitatem malā inclinatio nem in seipso suscitet. vel alijs ipam p̄curz. z etiā optimū remediū ē ad idēz q̄ hō tāta magnūm̄itate z tāta cordis altitudine mentis pudicitia amplectatur vt etiā dedignetur se cuiusq̄ familiariter exhibere. vt possit sue mentis puritas inquinari. **E**t hec magnanimitas id est cordis sublimitas nequa q̄ ab elatione: sed potius ab virtutis amore procedit. **¶** **S**cdo occultat se sub specie charitatis z amicitie. z hoc apparet in his q̄ dicūt. q̄ ideo singulari affectione ad aliquas p̄sonas inclinatur. vt ex inde p̄fectum sue salutis magis querant. z eorū directōe in deū magis feruent z sollicitate insistāt. **E**t isti multoties decipiunt. **Q**uia in hoc casu sub ficta spē charitatis z salutis p̄ximū viscus carnal' cupiscentie se occultat. **R**emediū h̄ est q̄ hō diligit z consideret quāta vtilitas illi p̄sonae puenire possit. p̄ cui^o p̄fectū singularē ad ipam affectōez gerit. **C**ōsideret si illa p̄sona sua directōe z studio indigeat. **N**ā si hō seipm̄ aut aliā p̄sonā a deo mollem cognoscat: q̄ notabiliter timeat q̄ ex ei^o studio sibi vel illi ment^o occupatio vel noxia amor' inclinatio pueniat: tunc hōi q̄ se ab oībus ill' actib^{us} restringat ex quib^{us} posset sibi vel alijs aliq̄d noxiū puenire. **N**ā etiā **Greg^o**. **Q**uotienscūq̄ q̄s p̄ gest^o p̄caces z leues diuini amorē in corde p̄ximū diminuit: toties in mēte sua seipsuz

¶ De peccato

spūaliter occidit. **S**i autē q̄s scire voluerit an ex suo amore cor p̄sone alteri⁹ occu-
pēt. ex hoc cognoscat si illa p̄sona affēat
q̄ amor tu⁹ in corde suo sup̄mū locuz te-
near. **N**el si familiaritatē tuā cū alia p̄-
sona moleste ferat hec em̄ sūt certa signa
noxie z puerse dilectōis. **T**ertio occul-
tat se sub sp̄e sanctitatis z beneficentie.
Et hoc apparet in illis qui dicunt q̄ ad
hāc p̄sonā vel ad illā magis inclinātur:
ratione sanctitatis z castitatis z virtuo-
sitaris in ea relucētis: asserētēs: q̄ ob h̄
familiaritatem eius frequētēt vt bonis
exemplis ei⁹ edificent. **E**t isti plerumq̄
decipiunt. vt dicit Aug⁹. **N**ec eo min⁹
femīe timēde sunt: q̄ religiose sūt. q̄ q̄n-
to religiosiores tanto citius allūiunt. et
plerumq̄ sub sp̄e sanctitatis latere viscus
libidinis. **S**ciendū q̄ quando aliq̄ per-
sona deuota desiderat habē p̄uata col-
loquia z conuentus familiares: tunc ille
amor familiaris sepe generat carnalem.
Et hoc contingit in viris perfectis. put
dicit Aug⁹. i. li. d. singularitate clericorū.
Crede mihi exptus loquor ex femīarū
familiaritate: multos cedros cecidisse co-
gnoui. de quorū lapsu nō min⁹ suscipia-
bar q̄ hyeronimi vel ambrosij. **E**t br̄s
Ambro. dicit. **P**erfectos quosq̄ viros
nisi p̄ muliēs diabol⁹ ipugnaē p̄sueuit
Remediū h̄ hāc cocultatōem p̄sistit i. h̄
q̄ hō virili aīo illos act⁹ quos alicui p̄-
sone p̄ sua sanctitate impēdit: nō p̄sone
p̄f̄ cōplacentiā: h̄ dei amore exerceat si-
ne magna mora z lōgo p̄iunctu femīa z
Amb. **S**i pudicitia q̄ris femīnā quaz
videris bñ cōuersantē: mente dilige nō
corporali frequētia. **Q**uia nec es dauid
sanctor: nec salomōe sapiētior: nec sam-
p̄sone fortior. **H**emēto semp q̄ padisi
colonū de possessione sua mulier eiecit:
Cōtra illos q̄ dicūt se nō posse casteyiue
Sequitur reprehensio illoz q̄ di-
cūt se non posse cōtinere a forni-
catione. q̄ hoc sit falsum: patz p̄
mo p̄ hoc. q̄ diuersa testimoniā sacre scri-

ture h̄ reprobāt. **E**t p̄mo illd Gen. 4.
qd̄ dixit dñs ad cayn loq̄ns d̄ peccato
Subtus te erit appetitus tuus: z tu vo-
minaberis illi. **N**ā quasi mēda cū dño
imponūt: qui dicūt se nō posse cōtinere:
cū tamē homo dñaf appetitui cuiuslibz
peccati: sic q̄ possit inclinationi huic resi-
stere. **I**tez Job. vi. **A**n poterit quis su-
stare qd̄ gustatū affert mortē. **I**n s̄tra-
te qui haberet p̄fectā fidē cognoscerz q̄
delectatio fornicatōis ē venenata. **I**me-
rito vitanda. **N**onnesi apponerēt alicui
cibū amarissim⁹ v̄ venenat⁹. ipē stari dē-
ceret nō possum aliq̄ mō comedere. **G**lo-
luptas p̄o fornicatōis extra m̄rimoniū
ē venenata. imo etiā morte amariot. q̄
hic morte spūalt. i. culpe hoiez inficiat. i.
futuro autē inficiet hoicm morte eterna
tam corporis q̄ anime. **I**tem p̄bat per
illd Eccl. 15. **A**pposui tibi aquā z ignē
ad qd̄ volueris porrigē manū. **E**t post.
An hoiez mors z vita bonū z malū: qd̄
placuerit: dabit illi. **I**tez p̄bat p̄ illd apli
Fidel est d̄s q̄ nō p̄mittit nos temperari
sup̄ illd qd̄ possum⁹. **C**redo ideo ca-
uē d̄z q̄s ne p̄tinacit dicat se nō posse p̄ti-
nere q̄z p̄ hoc reddidit se inferiorē b̄ntiā a
libz q̄z min⁹ h̄z libertatē animi z volūta-
tis q̄z b̄nta aīalia: cum tñ dignitas illa
data sit hoī p̄ ceteris aīalibz q̄ lib ex ar-
bitriū h̄z. **P**iscis em̄ temperat se ab elca:
si hamū videt. **E**t auis a ḡno frumētū si
laqueū videt. **E**t miser hō timore mortis
et ne nō vult se temperare ab illicitis vo-
luptatibz ip̄ius luxurie. **T**ertio id q̄z
talis incurrit maledictionē omnipotentis
qui dicūt se non posse continere: cū tamē
deus nullū impossibile p̄cepit homini.
Unde Hiero. **M**aledictus q̄ d̄r deus
p̄cepisse impossibile. **Q**uarto idō: q̄z
tales sūt blasphemico q̄ imponūt deo
id qd̄ ei nō cōuenit: z insup qd̄ est cōtra
eius diuinā reuerētiam. **H**oc patz. q̄z i
ponūt deo ignorantiam: q̄ nō sciūnt
grauamē oneris z infirmitatem hominis
qui tamē est eterna sapiā: z omnia nouit.

Immo dicitur in illis
tunc in peccato impleti
si in illo in hoc boie
quod dicitur. **I**tem
vni sicut. **I**tem
is. **I**tem
crudelitate q̄ q̄
hoc q̄ hōmō om̄s im-
sueti. **C**ōtra qd̄ dicit
dñs. **E**t q̄z p̄ dicit
re a me quia m̄tis
Quinto ideo qd̄
fidei z p̄tate q̄ dicit
vivere. **I**tem Aug.
dicit se nō posse cōtinere
q̄ nō p̄o continere
augustio: aut dicit
a deo nō posse. **E**t p̄
num reprob⁹ lineā
possum. **I**tem dicitur
ho. vt dicitur. **I**tem
nihil potest facere. **P**
ere q̄ nihil omnino. **E**t
L. 2. q̄. **N**ō sūt
quid a nobis quāsi ex
Aug⁹. **N**ō sūt
nostr. **I**tem Aug.
alio nō possit ei p̄nē
tū de s̄mp parat⁹ est
uare bonū in bis q̄
lunio homo esse para-
tam z a diuina d̄uina
modo. **I**tem dicitur
etiā dicitur d̄m. q̄
q̄ etiā a diuina d̄m
tervire. **Q**ualis hoc
articulū h̄ d̄m d̄m
p̄. om. **E**t potest qu
aliquo tpe p̄mire.
s̄m v̄tra posse. **E**t
v̄ q̄ d̄m in qua ena
mines d̄m d̄m o
rare d̄m. q̄ potest
tineat q̄ in illa d̄m
ad iuandū ei potest
q̄z s̄m q̄ q̄

Item imponit et iniusticiam eo qd ho /
 mini precepit qd implere n̄ possit: qua /
 si iniuste in hoc cum hoie egerit. Contra
 quod dicit ps. Iustus dñs in om̄ibus
 vijs suis. z sanctus in oib̄ opibus su /
 is. Item p hoc imponit ei impietate et
 crudelitatem ex eo qd crudeliter egerit in
 hoc qd homini onus importabile impo /
 fuerit. Contra qd dicit ps. Nā sicut
 dñs. Et ipse se dicit in euāgelio Disci /
 te a me: quia mitis sum: z humil̄ corde.
 Quinto ideo quia talis loquit̄ cōtra
 fidē z veritate qd dicit se nō posse z n̄ poterit
 viuere. Et s̄m Aug⁹. potest q̄ri d̄ illo. qd
 dicit se nō posse cōtinere. vtz intelligat:
 qd nō p̄t continere se suis virib̄ sine dei
 auxilio: aut si intelligat: qd etiā adiutus
 a deo nō possit. Si primo modo: h̄ pla /
 num z vez est: qd sine adiutorio dei nihil
 possumus. Vñ christus dicit in euāge /
 lio. vt habetur Joannis. xv. Sine me
 nihil potestis facere. Non dixit paz fa /
 cere: s̄ nihil omnino. Vñ etiā Ap̄ls. ij:
 Cor. ij. Nō sum⁹ sufficētes cogitae ali /
 quid a nobis quasi ex nobis. Vñ etiā
 Aug⁹. Dñe s̄ne te nihil sūt om̄s conat⁹
 nostri. Vñ etiā Sapie. viij. Sicut qd
 alit̄ n̄ possuz eē z n̄ p̄tēs nisi de⁹ det. Sed
 tñ de⁹ semp parat⁹ est dare gr̄az z adiu /
 uare hominē in his q̄ sunt ad salutē si so /
 lummo homo esset parat⁹ recipere gra /
 tiam z adiuuamē diuinuz. Si secundo
 modo. tunc manifestissime falsuz est: qz
 etiā sapit heresim: qd quis audēt dicere
 qd etiā cū adiutorio dei nō possit z n̄
 terviuere. Qd talis loquit̄ cōtra p̄mum
 articulu fidei vbi dicimus. Credo i deū
 pa. om. Et potest queri a tali: an possit
 aliquāto tpe z n̄ tere: qd si dixerit se p̄ mē
 sem vel ytra posse. Verbi gratia: vt i q̄
 dragesima in qua etiā qñqz pessimi ho /
 mines abstinent: tūc ostēdēdū eē qd spe /
 rare debet. qd potius sequenti mēse con /
 tineat q̄ in isto: cū deus paratior est ad
 adiuuandū eū postqz p̄ mensem amore
 eius cōtinuit q̄ ante: si tñ ex corde ei⁹

auxilium instanter petierit. Item queri /
 mus a tali quis cogit eū: vtrū a diabo /
 lo cogatur: vela muliere: vel a carne: nō
 a diabolo. Unde Greg⁹. Debilis ē ho /
 stis qui in neminē vincit: nisi volentem.
 Ita est debilitatus z om̄i potestate sua
 priuatus p passionem z mortem christi.
 Vñ Aug⁹. sup ps. Diabolus plerūqz
 vult nocere: z nō p̄t: qz potestas ei⁹ est
 sub potestate dei. Nā si tñ possz nocere
 diabolus q̄ntū veller: aliqs iustoz non
 remaneret. Idem in s̄moue. Nō eim̄ dia /
 bolus cogēdo vel suadēdo nocet: nec ex /
 torquet a nob cōsensum: s̄ petit. Dat qd
 dem ille cōsiliū: sed deo auxiliāte nostrū
 ē vl eligere vl repudiare qd suggesterit
 vñ etiā Chryso. sup math. Diabol⁹ eī
 suggerē potest: cogere te nō potest. Itē
 non cogit a muliere. qz masculus natu /
 ralis fortior ē q̄ mlier. Itē nō a carne
 qz deus dedit dominū hominī sup car /
 nem suam. Vñ Gen. 3. dixit ad mlierē
 q̄ tenet figuraz carnis. Sub viri p̄tate
 eris: z ip̄e dñabit tui. Qd ar̄ habeat do /
 minū qd sup carnē suā qd bñ possit abstē /
 nere a fornicatōne si veller: hoc pater: qz
 si tal̄ haberet tātā volūtate z n̄ tēdi q̄n /
 tā h̄zvinū suū in vase suo custodiendū: s̄
 facili cōtineret. Et si cum tāta diligētia
 obstrueret sensus corporz cū sentit se per
 occasionē temptari carnalis. cū q̄nta di /
 ligentia obstruit forā mēvalis repleti vī /
 no cū sentit vinū exire. vel stillare ex illo.
 Itē patet ex hoc qd si cū incōtinētia de /
 beret pdere omnia bona sua tp̄alia: vt si
 sciret se amissurū pedemynū vel manuz
 vel ambos oculos. vel si sciret prepara /
 tum ignē lectū in quo deberet cremari
 sicut beatus laurentius i craticula: om /
 nino abstineret: z nūqz vsqz ad mortē ali /
 quē actū luxurie scient̄ z volūtarie facēt.
 Remedia luxurie cōmunia. Qd
 Equit̄ de remedijs cōmunib⁹
 Contra omnem luxuriam. z sunt
 tria qd sic p̄bat. Cū luxuria sit
 ignis necessario erit triplex remediū con /
 U 2

De peccato

era eā. Verbi gratia. Si olla q̄ circa ignem a dō bullit: et ne effundat q̄d in ea cōtinet aliquid horū triū fieri s̄suevit. v̄l a q̄ frigida olle infundit. v̄l de lignis subtrahit. vel olle ab igne elongat. Primum enim remediū est q̄ si q̄s videt se temptari: tūc a q̄ infundēda est. s̄. tribulatio q̄ cūq̄ vel vt recipiat a se vel ab alio bonā disciplinam. v̄l puniat se alias. s̄. trahendo per crines. Vel si nō vult sibi adhibere tribulationes in p̄nti: saltē adhibeat sibi ipsius tribulationis memoriaz: vt cogitet d̄ penis q̄ debētur peccato luxurie. Vñ exemplum de his iā dictis. Legit q̄ q̄dam temptatus a luxuria dixit si h̄ ego: eternū ignē merebor: ergo p̄bare volo: vtrū possim sustinere. et sic cōbussit sibi digitos. et sic cōpescuit in se luxuriam. Exemplū etiā de h̄o bern̄. qui p̄ ardozē luxurie inter spinas picat se et vulnerauit corpus suū. et sic p̄ vulnera carnis extinxit ardore libidinis. Item legit de beato b̄ndicto q̄ semel immerisit se in gelidā aquā p̄t v̄hemētē temptatōez carnis. **S**cōm remediū ē: vt cū q̄s subtrahat de cibo et potu. scōm enim ligna silue exardescit ignis. Et p̄cipue d̄ illi generibz ciboz et potuū q̄ incitat ad luxuriā: vt sunt fortia vīna. et cibi acuti saporis. Ista enim sunt q̄si facule ardentes ad incēdēdū luxuriā. Vñ bern̄. Pip et zinziber cūminū et salvia et m̄re spēs huiusmodi salsamtoz palatū q̄dā delectāt h̄ accēdūt luxuriā. Vñ Hieron̄. In epulas difficile seruat pudicitia. et nitēs cutis sordidaz oñdit aiām. Ex quo p̄t q̄ sicut iste esset deridend⁹ qui facul ardētibz domū suā incēdēs dicēt q̄ cōbustio eius sibi displiceret. sic deridēdi sūt qui dicūt se velle p̄tinere qm̄ cū talibz abis et potibz domos suas. i. corpa sua incēdūt igne libidinis et concupiscētie. Vñ Ambrosius Deniqz a nobis edendi mēsurā seruet: ne torius corporis labes generet. Vñ etiā Chrysostom⁹ dicit. Per ieiunium cessatur pugna aduersus aiām. Vnde

etiam Hugo d̄ sancto victore. Parca ei vita occidit vitia. libidinem extinguit. s̄tutem nutrit. animū roborat. ad celestia mētem eleuat. **Q** autem subtractio cibi et potus extinguit luxuriam. per tale p̄t ostendi exemplū. Erat quidā adolescēs qui ex intuitu illicito in concupiscētiā carnis vebementer contra honestam et pulchram mulierem accensus est. Et ipsa repulit eum septus et arguit. Et ipse dixit. Si non adimpleret voluntatem suam: oporteret eum mori. Tunc ipsa assignauit ei diem et locum et horas qua deberet venire ad eam. Cum autem iste adolescentens venit: tunc ipsa dixit. Voluntas tua non implebitur: nisi consensieris mihi in ynica petitione. et ipse libenter sensit. Tunc ipsa includit eum in yna camera per triduum sine cibo et potu. et quāta die preparauit locum vnum cū mensa que fuit plena cum bonis ferculis et cibarijs. Similiter et potum bonum. Et ex opposito preparauit lectum pulchrum: et dixit iuueni. En optionem tibi do. an vis comedere et bibere. v̄l voluntate tuā mecum adimplere. et voluntate tua peracta econuerso te includam. et iam non gustabis quicquid in comedendo et bibendo. Tunc iuuenis respondit. Ego iam ita fatigatus et attenuatus sum fame et siti q̄ ignis concupiscētie totus refrigit. et iam nullam concupiscētiā erga te habeo. sed me delectat comedere et bibere magis q̄ quicquid aliud facere. Et ipsa ei. **N**equā cur dixisti q̄ oporteret te mori. nisi ego tibi consentirem. Vade amplius quādo sic accensus es: tūc subtrahere tibi de cibo et potu. et sic facillime concupiscētiā carnis tue superabis. **T**ertium remediū est q̄ homo eliget se ab igne luxurie. id est a presentia mulieris: Et hoc docet Ap̄t̄s. i. 1. Cor. vi. Fugite fornicatōem. Super quo v̄bo dicit Ambrosius. Cum alijs nempe vitijs potest spectari conflictus: h̄c autē fugite: ne approximatis quia non potest

aliter videtur. Et si
exemplū. Ipsi b̄ndi
muna sua viderunt
cto in manu pulsi
est focus. Quia tū
deo primo. quia bon
dum. Vñ p̄ p̄p̄o
fenum. Item d̄ om̄s i
Job. 15. Et h̄p̄u
ris. nulla v̄tem h̄c
feno ardo circa ign
gendum est. Vñ
valde immundum
lucari cum peccat
esse q̄ homo non
p̄t. Qui tūc cor
ab ea. Sed d̄ v̄t
esse immo qualiter
teret cū v̄tem mulier
Respondet q̄ cū
ms immundat. v̄t quali
inducat. Sic ignis lux
nos feros immundat in
nimis. feras mente
Et etiam p̄t q̄ ex d
si inuicem collidantur
ex familiaritate v̄t
quasi lapidei dentur
ms luxurie. Item m
candela iuxta se posita ne
tamē d̄migrat. sic h̄c
doz non cadat ex familia
rum in peccatum acrole
ms aliquantulum inq̄
nus per cogitationes et
las. Vñ d̄ v̄t q̄
de mihi non potest cū d
de habitare: qui fami
pulat. Vñ autē cōba
aris conuersatio mulier
ocasio v̄tne potest ma
exemplum. Legitur in
senex quidā erit qui cum
v̄t in magis famē
videns senex q̄ fratres
v̄t dicit. Vñ d̄ in 157 p

aliter vinci melius **A**d idem monemur exemplo Joseph Ben. 19. Cui cum domina sua diceret dormi mecum: ipse relicto in manu eius pallio fugit: et egressus est foras. Quare autem fugiendum sit **R**ñ/ deo primo. quia homo est sicut fenū aridum. Unde Propheta. Omnis caro fenū. Item homo est sicut stipula **U**n Job. 13. Et stipulam siccam persequeris. nulla autem securitas est stipule vel feno arido circa ignem. igitur merito fugiendum est. **N** ei luxuria est peccatū valde immundum. ergo non est securus luctari cum peccato isto. vix enim potest esse q̄ homo non inquinetur **E**ccl. 10. 1. Qui tetigerit picem: inquinabitur ab ea. Sed diceret quis stipulam se non esse: immo quasi ferrum: et ideo non oportet eū timere mulierum familiaritates **R**espondeo q̄ etiam ipsum ferrum ignis immutat. vt quasi igneam formam inducat **S**ic ignis luxurie etiam homines ferreos immutat in malum **H**ieronimus. Ferras mentes libido domat. **E**t etiam patet q̄ ex duobus lapidibus si inuicem collidantur exit ignis: **S**ic ex familiaritate duarum personarū que quasi lapidee videtur: exit quādoq; ignis luxurie. **I**te est murus lapideus a candelā iuxta se posita nō comburatur: tamen denigratur: sic licet q̄ homo quādoq; non cadat ex familiaritate mulierum in peccatum actuale: tamen frequētius aliquantulum inquinatur ad minus per cogitationes et delectationes malas. **U**nde beatus Hieronimus **R**edemibi non potest eū domino toto corde habitare: qui seminarum actibus copulatur. **N** autē cohabitatio et familiaris conuersatio mulierum multum est occasio ruine potest manifestari per tale exemplum. **L**egitur in vitas patrum. q̄ senex quidā erat qui cum incurrit egritudine magnam seruebant ei fratres: et videns senex q̄ fratres occuparent euz eo dixit. **V**adā in egyptū: vt nō ipedi-

am fratres istos **E**t dixit ei abbas moyses: nō vades q̄ fornicatiōem incursum es. **I**lle autē tristatus dicebat. **H**ortuū est corpus meū: et tu mihi ista dicis. **S**urgēs ergo abiit in egyptū. **Q**uod autē audissent hoīes circūquaq; habitātes offerēbāt ei multa **V**enit etiā ad eū virgo quādam fidelis volens obsequium suuz senī infirmatū deperdere **E**t post aliquātū tēpōris cū paululū de egritudine q̄ detinebat meli⁹ habuisset incurrit in eā **E**t illa pcepit **I**nterrogata autē a vicinis loci illius vñ pcepit. **I**lla rñ dicit. de senex **I**lli autē nō credebāt. **S**enex vero dicebat. ego hoc feci. s̄ custodite infantem quē pepit **Q**ue cū genuisset puerū et ablactatus fuisset: tulit senex infantē in brachiis suis **E**t die qua erat festiuitas in schyri accurrat ibi et intravit ecclīaz corā multitudie fratrum. **I**lli autē vidētes eū fleuerūt. **Q**ui dixit fratribus **V**idete infantē hūc: filius est inobediētie. cauete q̄ vos o frēs a p̄sortijs mulierū. eo q̄ in senectute hoc feci. et orate p̄ me. **E**t p̄gens ad cellā suā ad initū p̄me p̄uersionis reuersus est. **U**n Bern. **C**ū femina sp̄ esse et feminā nō cognoscere: nōne plus est q̄ mortuū suscitāre. si qd̄ min⁹ est nō potest necid qd̄ mai⁹ est. **U**n Hiero. **S**i pudiciā seruare quis: feminā quā bñ videris p̄uersantē mente dilige: nō corporali p̄ntia. **U**n Greg⁹. scribit in registro q̄ beatus augustinus nec cum sorore habitare consensit.

Incipit tractatu

lus de sex operibus misericordie. Et primo de corporalibus.

Opera misericordie corporalia s̄ sex **P**rimū est cibare esurientem **U**n **E**saie. lviij. **F**rāge esurienti panē tuū. **S**ecūm est potus dare sitiētī. **M**at. x. **Q**ui potū dederit vni ex minimis meis calicem aque frigide non perdet mercedem suam. **S**ed sunt